

Proprietar: Văd Iul LUDOVIC VAKAR
Iure: la Tribunalul Ciuc, sub Nr. 11940-1938. Dos. No. 27.

CSIKI LAPOK

(ZIARUL CIUCULUI)

Redactor responsabil: VICTOR RÉSZEGH

Az ország gazdasági életének föllendítése.

As Őfelsége által kezdeményezett új államrendekedés folytán sok intézmény erősebb ütemű munkába kezdett.

D. Mitita Constantinescu nemzetgazdasági miniszter.

Mitita Constantinescu nemzetgazdasági miniszter különösen nagy érdemeket szerzett az újjáépítés munkájában. Az utolsó tíz hónapban az általa vezetett minisztérium számos reformot valósított meg. Az ország lakosságának nagy része melegebbé és jobb életkörülmények között él. A gazdasági élet föllendítése után igen fontos volt a terményértékelés problémájának megoldása. A gazdasági szervezetek révén tartani lehetett a gabona belső árát és pedig 50% al a világpiacon árt fölé. Így el lehetett érni a falvak vagyoni helyzetének emelkedését. De a reformok kiterjedtek az ipar, kereskedelem és bankélet szabályozására is, külkereskedelmi tekintetben pedig jelentős eredményt a német és olasz kezelettel megkövetelték.

A munkásság segélyezésére létesült az ipari hitel, a mővek támogatására pedig az aranytermelés fokozása révén talált módot. Mitita Constantinescu miniszter egész gazdasági tevékenységét a román elem támogatása és a román ipar és kereskedelem elősegítésének szándékával végzi, igen nagy eredményekről számolhatunk be.

Az új olasz követ letette az esküt.

Folyó év december hó 28-án tette le Szinájában Őfelsége előtt az esküt Pellegrino Ghig, az újonnan kinevezett olasz követ. Az új követ Őfelségének intézet bevezetésében hangot adta, hogy az olasz-román barátság kiépítése és a fasiszta rendszer szorgalmazása célja. E posztjának elfoglalásakor Ciano gróf olasz külügyminiszterrel olyan utasításokat kapott, hogy a két ország közötti szelvényes kapcsolatokat gazdasági, kulturális és politikai téren való kimélyítésén dolgozzon a munkájában Őfelsége legmagasabb támogatását kérte.

Őfelsége rövid beszédben válaszolt a követnek, szelvényes adva kifejezést, hogy a követ személye minden tekintetben garancia a két ország közötti barátság és a történelmi kapcsolatban alapuló barátságra. Az új gazdasági szerződés a régi jó viszony újra kezdését jelent Őfelsége és kormányja a legteljesebb jóakarattal támogatni minden olyan kezdeményezést, mely a jó viszony kimélyítésére szolgál. Őfelsége a továbbiakban sok esélyt kívánt a követnek, hogy hasája érdekében országunkban sok éven át dolgozhasson.

Csikvármegye Közönségéhez!

Közélgő újév alkalmával az igazságosság és törvényesség által vezetett, őszinte szívvel kívánok vármegyénk minden lakosának örömet és egészséget úgy az egyéni mint a közélet minden megnyilvánulásában.

Adja az Isten, hogy a napról-napra közelebb kerüljünk szorosabbá váló kölcsönös megértéssel s bizalommal induljunk az újévnek, hogy örömmel és boldogan láthassuk minden téren vármegyénk előmenetelének megvalósulását; mindannyian büszkék lehessünk az általunk elvégzett munkára és arra, hogy Csikiak vagyunk.

Ilyen jóakarattal fogom meghallgatni a vármegye minden szükségét s azonnal intézkedni fogok azok orvoslása iránt s így az idők követelményeinek megfelelően, bizván a vezetőinkben, akik mindenkinek javát akarják, Istenben vetett bizalommal fogjunk országunk javára a beosztásunk munkához, megszerzővén ezáltal Uralkodónk Őfelsége II. Károly király legmagasabb bizalmát.

Csikvármegyének előre kell haladnia s előre is fog haladni segítségetek által.

Boldog Újvéget az egészség az Újévben!

Csikvármegye Prefektusa:
Colonel VICTOR MIHAIL.

Isten ki az időnek...

Irta: Dr. Ábrahám Ambrus.

R'g volt Tel volt. H'g volt. A Tuznád patakán fél méteres volt a jégtakaró, öreg barnufa csőrünkön pattogott a drácula s a kalomkerék jégkötésben forgott. H'g talmas hótenger űlte meg a Mltácsot, a Csomád-tetőt, mikor a tuznádi templomban utóljára hangzott fűlembre és markolt érzelmekkel csordult meg a szívembe ódon-samáru szövegével és gyönyörű dallamával a csodaszép szilveszteri ének:

Isten, ki az időnek határát kimérted
S atyai bölcseséggel sorunkat intésted...

— Azóta sok felé vezetett életemek utja.

Azóta sok Szilveszter estén dobant meg a szívem és sok évvel ezelőtt lett könnyes a szemem. Azóta sok örömet és sok bánatot adott rám az élet. Azóta sokan meséltek, nagyon meséltek azokról, kikkel együtt szántam éneket és Éneket, azóta sokan lit hagytak ezek közül, akikkel a legintézetebb szeretettel érzelmekkel s a vérség kötszével kapcsolatos az élet. Azóta sok mindennapi lett üresebb és szege nyebb a lelkem.

Azóta sok Szilveszter-estén sok templomban álltam meg szótlanul egy-egy oszlop mellett, halgatván a háls szavát, amint szerető szíveből szállt, szállt fel oda, ahol van a hit, a szeretet s a remény, ahonnan gyógyírok ereje száll a szenvedő felé, de a lelkem mindig messze volt.

Messze valahol, túl a nagyvízok kötégerén, túl a rónán és a folyón. Valahol messze ott, ahol az alcsiki róna szelvényében két hatalmas fenyőcsor végén őrt áll egy ódon templom tornya, valahol messze, ahová viszem a vágyam, ahová köt az álmom, ahol kétebb az ég, ahol szebb az érek, ahol szelvényesebb a virág és sokkal jobb az ember.

As óta hosszú, hosszú évek rohantak tova az idők végtelenségében, azóta kutató szemem iszta tükre mellett mélyebbé váltott a rénc. Azóta bent élttem Berlin szájában, London nyugati nagy mosgalmasságában, elvixtem a nyári nap gőz sugarait az Árpádnak mint élvárosi hóborító táncos s a kéki Adrián. Voltam a Thirheni tenger hajóján s a Veszv tüzben gomolygó kietlen kráterén. E nézetem Anglia parti fehér sziklát, gyönyörű Káprit és I-zsiba bazalt oszlopokban s örökös fide tatarójában. B-le bántam a R'jua hajóján s hallgattam az Éneki tenger partján a futó szél sugását. Megcsodáltam a Liverpool katedrális óriási méretelt s tédre roskadtam a római Szent Péter templomban s Mindenható s az emberi alkotó szellem nagysága előtt. Vizsgáltam sokat szelvényes tekintetű Jég urak előtt s világitottam szellemi lámpával itthon és külföldön nemzetközi nagy összejöveteleken. Álltam nagy fényességben, fűrdtem nagy dicsőségben, de ha lassút az est és ha elszűlt az év, ott voltam lélekben mindig, ahol az omladozó nyíres oldal felett Szilveszter-estén felcsendült az ének:

Isten, ki az időnek határát kimérted
S atyai bölcseséggel sorunkat intésted...

Az élet megindult. Mikor indult meg, hogyan indult meg, ezünk törvényével fel fogni nem tudt, csak az Isteni Mindenható fénye világítja meg az ismeretlen utat, csak a hit világa oldja meg a titkot. A földre esett magból növény lez s a növény kivirágolt. A virágillatban szelvényes rovarvilág fűrdik, keresgél és szümmög, csiprel, mókárik és szelvény. A virág hullik, szelvényes lángja kapcsolja azokhoz, kik mellett van, kikből életet, kenyeret s szeretetet kapott a kietlen Ő kincse, álma, vágya és mindene.

És a kerék fordul. A ul kerül minden ami eddig fent volt. A snálak vékonyodnak, fogynak és szakadnak. Megjön az újév és megjön a Szilveszter. A vándor lépeget, ruháját belepi az ut pora, megtépi az ág, lábát megsebzti a tüske és mikor visszanéz, faradt tekintete, keres, kutat, s hiába, mert messzire vannak már azok, akikkel ellundult. És ilyenkor milyen jó, ha fűlembre csong a dal, a régi vigasztaló ének:

Isten, ki az időnek határát kimérted
S atyai bölcseséggel sorunkat intésted...

R'g uton haladó, bízó, székely népem, kietlen jkáról Ég felé szállott a szilveszteri háladó ének. Felkötöd emed az új esztendőben is Istened felé és ne feledd soha, hogy egyedül Ő az, aki örömeink, buak, szenvedéseink és reményeink határát kiméri s atyai bölcseséggel sorunkat intézed...

Üzen az élni akarás...

Jól fűtött szobában, dussan terített asztal mellett gondol-e arra Magyar Testvérem, hogy vannak gondtalannak látszó fiatalok, a magyar társadalom élni akaró reményesei, akiknek talán még karácsonyuk sem volt? Akik fűtetlen padlás-szobában vagy hideg pincelakásban szegényes körülmények között, ezer betegséget rejtgető nyomorúságos szaraz étel mellett, de kötelességüknek teljes tudatában készülnek az életre.

Üzent az élet és az idő! — Az üzenet hivatásra figyelmeztet, a hivatás pedig kötelessége lett immár a magyar ifjúságnak, hogy egyéni célkitűzésein st érezze a társadalom hívó szavát, mely tartó oszlopot lát ifjúságában.

Ezért az ifjúsáért, jövőjéért és életéért felelős a társadalom.

As idén közel kétszázán jöttünk össze Buourestiben magyar főiskolai hallgatók. Nekünk ott kétszázán nehéz, sok bajjal küzdő az életünk. De sohasem feledkezünk meg társadalmunkról, mely eredményes munkát és rendithetetlen kitaratást remél tőlünk. Ez az egyetlen biztosítékunk, melyet adhatunk most oserébe tanulmányi éveink alatt, amikor támogatást kérünk. — Ugy érezzük, hogy mi mindannyian részt veszünk a terhek viselésében és lelkikapcsolatban vagyunk mindenki-vel, aki magyar társadalmunkkal közösséget vállal s ifjúságának jövőjével szemben felelősséget éres.

1939 február 18-án rendezendő Diákbalunk a fővárosban egyetlen eszükünk és oimünk, hogy támogatást kérjünk attól a társadalomtól, melynek munkás tényezői akarunk lenni valamennyien. — Ezedül vagyunk, magunkra hagyatva és az új esztendő küzdelmei előtt bekopogtatunk a magyar vendégszeretet jogán, hogy boldog újévet kívánjunk minden velünk együttérzőnek.

Buouresti, II, Strada Sfatii Voivozi 52. szám Bóthy András címen, 200 fővárosban tartózkodó főiskolai diák vár támogatást küldő feleletet minden magyar embertől, aki kis lélekantennáin fel fogja, meghallotta és megértette segítségét kérő szavunkat.
Egy diák.

A „harisnyás“ püspök.

As erdélyi magyarságnak öröm ünnepe volt az a nap, amelyen a legfelsőbb egyházi fórum Márton Aront, az erdélyi egyházmegye apostoli kormányzóját, ugyanaz a egyházmegye püspökévé kinevezték. S ha az a nap öröm ünnepe volt az erdélyi magyarságnak, szelvényesen öröm ünnepe s nálunk, Csikban, ahol az új püspöknek nem csak bölcszójét ringatták, de ahonnan főfelé ívelő pályafutása is elindult.

Csak igen kevesen tudják ebben a megyében, hogy Márton Aron innét, Csikból, a balánbányai messzes hegyek aljából indult el a lelkek nevelésének nehéz útjára. Csikszentdomokos a szűlő faluja Márton Aron püspöknek; s az a falu, melynek határában még ott omladozik a biboros gyilkosság emlékre emelt kápolna, a 840 évvel eselött legyilkolt pásztor helyett végső vesekiesképp új pásztor adott az erdélyi katolikuságnak. S Márton Aron valóban pásztor, szűletésétől fogva. Szűleté egyszerű harisnyás székely emberek, kik ott turják az ősi rögöt a kemény felsziki felszón ma is. Ugyanezen a talajon, a történelmi Pásztorbúkk s a Gréces oldalán telt el Márton Aron ifjúsága is, hogy aztán a hegyi pásztor székely harisnyáját a reverendával felcserélve, a lelkek pásztorodásának még nehezebb és felelősség-teljesebb útján haladjon előre a mai eredmény: a püspöki pásztorbot felé.

A nyáj, az erdélyi magyar katolikuság nyája új pásztorot kapott Márton Aron személyében s mikor kinevezését oly kitörő örömmel üdvöüll, azon bizalmának is kifejezést ad, hogy az új pásztor a rábízott feladatnak a legteljesebben meg is fog felelni. A mai nehéz, válságos idők egész embert kívánnak minden olyan helyre, mely a nép szellemi és lelki vezetőjére van hivatva. S különösen egész embert kíván az a feledat, mely elő a 42 éves Márton Aront a legfelsőbb bisalom ilyen fiatalon oda állította. As erdélyi egyházmegye állát anyagi viszonyainak rendezése s az ezzel járó ügyvesztés időrabló vesztőségén kívül ott vár rá a másék, a sokkal emberibb feladat, melyet Erdély milliónyi katolikus hívójének a helyes irányban való lelki nevelése jelent. Nagy dolog máma igazán katolikusnak lenni s a keresztény hit alispot fogalmalt a politika köntösében hosszú tapodó álszelméktől mentesen érvényesíteni tudni. De ha mindazon feladatok megoldását a legfőbb egyházi hatalom bisalma Márton Aronra ruháta, úgy még inkább előlegi neki est a bizalmat Erdély magyar katolikusága s hiszi, hogy Márton Aron az erdélyi katolikuság fölötti pásztorodásában tud majd jó adminisztrátor, őszintén katolikus és jó magyar maradni.

Márton Aront mindenképpen az idők állították az erdélyi katolicizmus élére. A nagy idők, amelyek

Gyergyói élet

Látogatás Márton Aron az új megyéspüspök öreg szüleinél Csikszentdomokoson.

Három rövid óra, boldog emberek között.

A fiatal székegy pap püspökké történt kinevezése, cselekedti örömet keltett nemcsak katolikus körökben, de Erdélyben, minden igaz ember lelkében is, akik csak ismerik ezt a fiatal és kiváló tehetségtelű papot.

De még nagyobb örömet és boldogságot hozott egy fiatal kis házra, az öreg szülőknek, akiknek még nem is olyan régen csak az a vágyuk volt, hogy fiuk plébános lehessen.

Vonattal, egy órai ut sűrű Csikszentdomokosra, ahol az új megyéspüspök, Márton Aron született keresztm.

Karácsony másodnapja van. A frissen esett hó szíves f. b. még sebbé, hangulatossabbá teszi az ünnepet.

A kis fausi hámsk szerényen lepulnak a „Gardos” jövábén s a falut körül ölelő „Fekete-rea”, „Márosbók” és „O. tfeje” közül, mint hatalmas kérdőjel égnekodnak a balánbányai szikla-óriások az ég felé.

Harangosznak.

Most „harangosnak” bé a nagy miatt...

A templom felé tartok, ott majd csak elj. z. z. t. nak... egy kis székegy mutat éppen a templomtól jobbra, egyenestén egy szék, az uccára néző két ablakos házra.

Megilletődve nyitok a tégas, nagy szobába, ahol ead pillanatra senkit sem látok. De mégis... A szót-hozott „veté-ty” puha fehérségében mozdul valaki s kérdő tekintettel néz rám a püspök édesanyja, ahl jelenleg gyengélkedik.

Egészen közel állot hosszá s egy tartom keszmebe forró, lisztes keszt, amikor elmondom jövetelem ol.át.

Milyen furja belém feketé, tisztán csillogó szemét s egy vizsgá, hogy kinek és vajlon érdemes-e elmondani, szólni arról az öröm és boldogságról, ami most fül, melegül édesanyja lelkét?

Szája megvonaglik s úgy láttam, mintha egyszerre sírna és nevetne a Nagyaszonny...

Höllyel kínál, miközben mladegyre hálát rebeg a jó istennek. Látják a férfeny, jelenleg beteg, kicsi aszonnyon, hogy ahl bírja az olyan hirtelen jött, nagy boldogságot.

Nem szeretném farasztani, kérem pihenjen...

De éppen most júnok Agoston bácsi, az édesapa, Domokos, a legkisebb fia, már nős és Anna, a leány-tatvör, ahl legjobban hasonlít püspök bátyjához. Anna azonban beteg édesanyjához alet s megható szeretettel batusgatja.

A Nagyaszonny lebonyt, f. árdt szeme sarkában még ott csillog egy le nem törtült könnysepp.

Agoston bácsi, a 73 éves, öreg, székegy nem sokáig tartja magát. Ahogy f. árdt beszél elcsuklik hangja s halkán, töredesve buggyanak a szavak:

— Eppen most akartam írni... Irni a fi. m. nak s megköszönni... megköszönni ezt a nagy, nagy boldogságot, amit nekünk szersett...

De most már folynak a könnyek, nem lehet vissza tartani.

Csend van, senki se beszél...

A Nagyaszonny csendesen sug Annának valamit, mire asszai terítse következik.

Agoston bácsi gyorsan törül le könnyeit, mintha szívesen látta ezt a nagy „gyengeséget” s tovább beszél.

— Mindég jó gyermek volt. Nem emlékszem, hogy egyszer is visszamondott volna... Mint gyermek is csendes, hallgatag s ezt a természetet felnőtt korában sem hagyta el. Soha sem eszrette a hangoságot, nem kereszte barátai társaságát... csak dolgozott, tanult és imádkozott...

Ujból elcsuklik a hangja.

— Mikor hazajött a harctérről, többet soha se láttuk beszélni... Velem jár: meszre szántani, kaszálni, az erdőre, havasokra, mindenüvé, ahol csak dolgozhatott.

Ó-ante örömmel teszkelnek az asztalhoz, ahol már parolog a levegő.

A Nagyaszonny párnák között ül s leánya tartja előtte a tányért jó, erő levegővel. J. árdt néz rám, kínál, majd aggódva vizsgálja a terített asztalt.

— Miden rendbe van-e? Tagyetek téstát és k. árdt az asztalra!...

Fényképek kerülnek elő. Egyik egy gyermek zászlót mutat, a másik már csoport kép, még a VIII.-ik gimnáziumból. Astán nagy szünet a fényképek terén, ezúton a kolozsvári plébániól hivatalába történő beiktatásáig, ahol a megkapó templomi asztartás látható.

Később már az általános életéről és szociális dol. gokról beszélgetünk. Illetve beszél Agoston bácsi, ahl- nek világnézet, élet elgondolásai, ön-udatos és célját- lerelő akaró, becsületes munkássággal felépített élete s mindeneken végig húzódo erős akarat és tiszta jellem annyira meglep, hogy csak hallgatni tudok.

Ez az édesapa.

Az édesanya pedig, — Anna leánya szerint — mindég betegő dolgozza magát. H. árdt kéri, ne tegye, ne farasson ki magát, hiszen már 65 éves... A Nagyaszonny csak a becsületes munkában, a rendíthetetlen erkölcsöségben látja az emberi életet, de amiben aztán megakuvást nem ismer.

Ez az édesanya.

Tehát milyen lehet a gyermek, ha mindeseket a szép tulajdonságokat egygyé neveljük, egygyé elneveljük?

As emberré-fejlődés történetében az örökösnek igazságát soha nem láttuk jobban érvényesülni, mint jelen esetben, amikor az „örökös” minden eddigi életben és változó körülményeknek megf. le. ő módon igyekszik és tud, tökéleteset és célszerűt formálni.

Délután három óra...

A vonat nemsokára jön, búcsuznom kell.

Sorra köszöntöm ezeket a drága embereket s szándékosan hagyom utójára a Nagyaszonnyt. — Ujra keszmebe tartom keszt, vígaszattal, jó egészséget, gyógyulást kívánok s mély tisztelettel hajlok öreg, ráncos keszre föl, hogy megköszönljem.

Agoston bácsi jó darabig elkísér az uton, de h. árdt, csipős szél fuj, nem engedem tovább.

Mikor egyedül maradok, megálva nézek a közel h. árdt, a „Várhők”, a „Szádok-luti” kaszáló felé, a „Dorma” és „Komlósrét” irányában, ahol még az egész fiatal Márton Aron kaszál, vagy szántott, hogy itt, a csiki mezők és erdők tiszta levegőjébe lehelje magába azt a mélyszéges szeretetet, népe és az igazság iránt, amitől téplálkozik, amivel hívelt is boldogult.

Ó, az Isten válasszotta, aki arany ekével szánt tovább a lelkek mezéjén, hogy magas méltóságában kétszeres erővel végzhesse az tan áldos munkát, melynek dus természet örömmel arathassa Isten dicsőségére. Csiby Lajos.

Ahol az áldozatkészség csodákat művel.

Még júniusban történt, hogy a maroshévízi kath. templomból, egy nagyértékű Monstrációt ellopták.

Eképzselhető tehát az a megbotránkozás s kétségbeesés, ami ennek a galád dolognak nyomán következett. Egyrészt, a nagyértékű képviselő Monstráció miatt, másrészt pedig a kevés lelket számláló egyházközség szegénysége miatt, akik már első pillanatban arra gondoltak, hogy ezt pótolni kell, de miből és hogyan?

Azonban mit tesz a jó szándék és áldozatkészség?

A minden dicsőretet és elismerést megérdemlő munkás nép, alig két hónap alatt 25,000 lejt adott össze egy új Monstráció beszerzésére. Voltak olyanok, akik 2-3 napi munkájuk keresetét ajánlották fel, mások pedig a kenyeret vonták meg maguktól, csak hogy új szentség tartójuk legyen.

Ennek az áldozatkészségnek lélekből jött megnyilvánulása mindennél szebben bizonyít.

Munkásnépünk, akik Isten jószágát nap nap után minél jobban tudják értékelni, akik az ő szeretetében hova-tovább jobban elmélyülnek, példát mutattak sok, nagyon sokak részére, akik nemhogy csak pár lejnyi egyházi adójukat nem fizetik, de még csak templomba sem járnak. Akik legelembib kötelességükkel sincsenek tisztába, nem ismerik az adakozást, pláne ha Egyháza a temploma, vagy a tanítókról van szó.

A maroshévízi kath. munkásaink azok, akik annak az örök igazságnak hirdetői, mely szerint: mindenek fölél emelkedik az isteni igazság és hit, mely emborsorsokat vesérel és irányít. (ca. 1.)

Bella Margit:

Sallvaszter.

Sallvaszter van, kead őjjel előtem ketyeg az óra és lesem, hogy mikor mászik éjféltre a mutatja?

Csak néhány perc, de j. árdt ml volna, hogyha most egy parancsóra megálana élet, idő... s j. árdt felénk a temető odvas torkát fölénk tárva...

Ember, vajlon hogy találna?

H I R E K .

— A Kolping Legényegylet Karácsony másodnapján megtartott t. árdt, rág nem látott egyenben és jó hangulatban tartott a raggól órákig, amelyen társadalmunk minden rétege képviselvo volt.

— Ekvívők. Ditrói Pusztás Ipolyka és L. árdt Lajos kereskedő folyó hó 26-án tartották esküvőjüket az örményszertartásu templomban. — Ugyancsak folyó hó 26-án volt az esküvőjük Mauerer Anna és Sajgó Fülöpnek is, míg Schwartz Pirenska és Molnár B. árdt folyó hó 27-én esküdtek örök hűséget egymásnak.

B. U. É. K.

1939
évre

kedves vevőinek és fogyasztóinak a

Schmoll-Pasta R. T.

Braşov-Bucureşti

Az új betegsegélyző törvény lényegesen emeli a tagdíjakat, de gondoskodik a rokkantak és öregek ellátásáról is.

A Hivatalos Lap c. árdtörtöki számában megjelent a betegsegélyezésről szóló új törvény szövege. A törvény 382 §-ból áll és fontosabb rendelkezései a következők:

A pénztár tagjai.

Betegsegélyzői tag kell legyen minden alkalmazott, aki- t. árdt nekül az alkalmazás jogi természetére, ha egy hónepi fizetése nem haladja meg a 8.000 lejt. A biztosítási kötelezettség nincs összefüggésben a fizetési módokkal, sem a munkaszolgálatas természetével. Kötelező módon tagjai a betegpénztárnak: a) A kereskedelmi és iparvállalatok alkalmazottai, b) a mezőgazdasági ipari alka- masottak, amint ez: a földművelés felekaró árdt szóló törvény előírja, c) a mezőgazdasági vállalatok városi raktársinak alkalmazottai, d) a városi és városkörnyéki kertészetek alkalmazottai, e) a mezőgazdasági gépek munkásai, f) jogi személyiségek, c. árdt alkalmazottai, g) beteggondozó intézmények alkalmazottai, h) a b. árdt munkáknál felfogadott alkalmazottak, i) a szabad foglalkozásu alkalmazottak, j) a betegsegélyző bizonyos alkalmazottai, k) a házi tisztogáló személyzet.

Az iparosok helyzete.

A alkalmazottakon kívül kötelezően tagjai a betegpénztárnak: a) önálló mesterszemérek (p. árdt mesteri), b) az önálló munkások (ucratorii independenti), c) a házi- ipari munkások, alvállalkozók, d) szoffjörök, kocsisok s hasonlóak, e) szek-ressak, f) vándorkerekedők, hordárok s hasonlóak.

A tagok jogai.

Betegség és baleset esetén a tagok ingyenes kezelésben részesülnek. Munkateptelenség megállapítása esetén a betegsegélyző tagjainak osztályonként változó pénzbeli segélyre van j. árdt. A betegsegélyző n. árdt tagjai, ha az utolsó évben legalább 36 hetet, vagy az utóbbi 2 évben legalább 52 hetet járnieket befizettek, szülessen kezdesben és 12 hetet pénzbeli segélyben részesülnek.

Rokkantsági és baleseti segély.

Legalább 200 napi járniek járniek befizetése esetén, amennyiben a biztosított minden évben legalább 16 hetet befizetett, rokkantság esetén rokkantsági nyugdíjban részesül. Ezer hetet befizetés után a rokkantsági segély akkor is jár, ha a munkateptelen ember, már nem tagja a pénztárnak. A segély összege 4800 lejt évente. Baleset nyomán bekövetkezett munkateptelenség esetén a tagok b. árdt segélyben részesülnek.

Öregsegi nyugdíj.

Ha a betegsegélyzői tag 60 tk életévét be. árdt öregegi nyugdíjra van j. árdt, hogyha legalább 400 hetet és évenként legalább 16 hetet befizetett. Legalább 1000 het befizetése esetén a kötelező évi 16 hetől e. árdt k. árdt. A földalatt dolgozó munkások 55 éves, a dolgozó nők 57 éves korukban men. árdt nyugdíjba. Halál esetén az elhunyt tag hátramaradottal temetési segélyben részesülnek.

A betegsegélyzői tagok járulékal.

A betegsegélyzői tagok j. árdt arányában 8 osztályba vannak osztva. Az első osztályba tartoznak, akik semmi fizetést nem kapnak. Ezek hetenként 8 lejt, hónaponként 34 lejt fizetnek be. A II. osztályba tartoznak, akiknek havi j. árdt nem haladja meg a 999, napi j. árdt 39 lejt. Itt a heti jár. árdt 14, a havi 60 lejt. A III. osztályba az 1499 lejt j. árdt huzók kerülnek h. árdt 24, havi 100 lejt befizetéssel. A IV. osztály az 150-1999 lejt j. árdt j. árdt befizetéssel. A V. osztály az 150-1999 lejt j. árdt j. árdt befizetéssel. A VI. osztály az 150-1999 lejt j. árdt j. árdt befizetéssel. A VII. osztály az 150-1999 lejt j. árdt j. árdt befizetéssel. A VIII. osztály az 150-1999 lejt j. árdt j. árdt befizetéssel. A IX. osztály az 150-1999 lejt j. árdt j. árdt befizetéssel. A X. osztály az 150-1999 lejt j. árdt j. árdt befizetéssel.

Az V.-ik osztály.

Atiknek havi j. árdt 2000-2499 lejt, hetenként 42, havonként 200 lejt fizetnek be. A VI.-ik osztály tagjai 2500-3999 lejt j. árdt lejt havonként 68, havi 260 lejt járniek fizetnek. A VII.-ik osztályba tartozó tagok 4-5000 lejt j. árdt lejt havonként 86 és havi 360 lejt fizetnek. V. árdt a VIII. tk osztály tagjai hetenként 100, havonként 400 lejt fizetnek a pénztárnak. A fenti járniekokon kívül még a rokkantsági alepra is kell fizetni 1-14 lejt járnieket. Ezenkívül az 5 alkalmazottnál többet foglalkoztató vállalatok még a fizetéseket után 1.20 százalékos külön t. árdt is fizetnek.

Megállás az ötvenedik mérföldkőnél.

Minden Szilveszterkor meg-megállunk egy kicsit, hogy az életiramban megpihenjünk. Közben hátrapillantunk, hogy lássuk, mennyi utat tettünk meg s egyben előre is nézünk, hogy még mennyit kell megtennünk. Az idén a „Csiki Lapok” jubiléjára, mert félszázados határkőhöz ért. Nagy idő ez az ember életében is, annál inkább a szellemi világban, mikor látjuk, nap-nap után, hogy az egyes sajtóorgánumok pár éves kink között kimulnak, illetve jobb létre szenderülnek. A terebélyes és hatalmas tölggyeket is az idő megéri, koronáját megtépászza, ágait kikezdi s gyökereit megingatja. Hát még a szellemi termékeknek mennyi ellensége lehet! Híaz az ember a legkártykonyabb, a legtöbb rosszat viheti véghez, mert értelme és szabad akarata van. Célzatosan mérgezi a kutakat, mely a szomjúságot oltja, de azokat a csernőknak is megmártalozza, melyek a tudás szomját csillapítják. Hogy tud befektetni lelkeket, élbe állítani egyéneket, egymás ellen ugratni az embereket. Az erős a harcot megállja, a gyenge a küzdelmet feladja. Az a szellemi orgánum érdemel dicsőítést, amely szembe száll az árral, az az újság életérős és életképes, amely purifikál, nem kutat mérgez, de kutat tisztít. Arkangyal módjára lángpallossal áll a szellemi források mellett s azonnal lesújt körülhatárolt arra, aki azokat felzavarja mérszeli. Az irodalom előja olvasóit a porból a magasba emelni. Nem a prózai életet megmutatni hivatása, mert abban ugyanis benne vagyunk, hanem az ideális oldalát megmutatni. Az újság rendeltetése nem a rosszat feltálatni, amit amugy is minduntalan látunk, hanem a szépet megmutatni. Nem elnevelni, hanem nevelni kötelessége. A jóízűt nem tompítani, hanem fokozni, az életkedvet nem elvinni, hanem nagyobbitani. Amikor lapot vesszünk kezünkbe, szórakozni, társalogni akarunk, hogy kellemesen eltöltsük az időt, utána felfrisüljünk. Más tájakra, magasabb régiókba szeretnénk szállani, akár tengerpartra, akár a hegyekbe, csakhogy üdülhessünk s érezzük, hogy föld fiához közelebb az Isten. Sok lap és újság azonban, mikor olvasunk, nem pihenter, de fáraszt; nem szórakoztat, de untat, utána nem jobbak, de rosszabbak lettünk. Szellemi barátunk lehagolt, szép érzékünket elcsorbitotta, nem nagyobbak s többek, hanem kisebbek s törpébbek lettünk, szóval elrontott. Madarat tolláról, embert olvasmányáról ismerik meg. Aki szorokkal foglalkozik, fekete lesz a keze, aki pornográfiával, annak a lelke lesz szennyes.

Amikor a „Csiki Lapok” az aranyos jelzőkőnél megáll, nyugodtan tekinthet vissza a megtett 50 év szolgálatára. Fenyőillat csapja meg arcunkat, a havasi levegő telíti tüdőnket, Hargita szele tisztítja-teljesíti utunkat, a jó borviz oltja szomjúságunkat, a gyanta hegeszti sebeinket. Egészséget terjesztett és árasztott maga körül fizikai s szellemi élet terén. A székelvényben ápolta a hagyományok s vallás szeretetét. Ötven éven át kárpáti őrszem volt s védte a földet a föld lakói érdekeit. Anyailag keblére szorította a beteget, az elesettet, de atyailag korholta a lustákat és resteket. Becsülettel állott a király, a haza, a közjó mellé, megadta a császárnak, ami a császárnak, de Istennek is, ami Istené. Ezért érdemel legőszintébb dicsőítést és elismerést a „Csiki Lapok”.

1932 áprilisban meghalt Briand, a nagy francia államférfi. Emlékét hálás nemzete a következőkben foglalta törvénybe: „Briand jól szolgált hazáját”. Legnagyobb kitüntetés, amit a francia köztársaság adhatott.

„Csiki Lapok”-nak még életében, fennállásának 50-ik esztendejében már nyugodt lélekkel megállapíthatjuk érdemét: „Mindig becsülettel, jól szolgált Istenét, királyát, hazáját s a székelységet”.

Isten áldja e lap szerkesztőjét, kiadóját, szedőit, íróit s olvasóit! Isten segítse e szellemben a második félszázad felé! B. u. é. k.

P Réby Appolinárisz.

Apróságok.

Nem nagy dolog az egész. Egészen jelentéktelen. Es mégis annyi bizonyító erő van benne. Például. Este 7 óra. A kis város ilyenkor készül elpihenni. A tyukokkal. Sok minden megváltozhat a nap alatt. Vannak hagyományok, amelyeket az idő vastoga sem képes megemészteni. Ilyen annak a bizonyos kisvárosnak az élete. Szóval este 7 óra. A rendőr meglevenedik a posztján. Megszólal szájában a sip. Es egyszerű, az üzletek redőnyei vezényszóra dördülnek le. Nincsen az az elektrizált ütég, amely küllömb és pontosabb pergőtűzet nyomna le. Ez igen. Ez be van állítva nálunk. Olyan halálos pontossággal működik a „záró szerelvünk”, hogy példát adhatunk belőle a legmodernebb népeknek is. Ha egyebet nem is, de zárni azt tudunk. Olyan meghatóan szép este 7 óraker a pontoságra szoktatott polgár kötelességteljesítésének ez a záró-akordja, hogy azt a betű erejével érzékeltetni nem lehet. Tessék egyszer megnézni. Földvárrosi nevezetességnek is előléptelhető egy ilyen jól megszervezett zárás. Mint egy órágváltás olyan szép. Nem tudom más is ugy van-e vele. De minden tiszteltem azé a kétségbeesett polgáré, aki az esti 7 óras pipjelzésre a redőhuzóval olyan esztelenül rohan ki az üzletéből. Nem azért, hogy a napi összegyűlt keserűségét levezesse a világ agyonütésével. Hanem, hogy bizonyosságot tegyen a rend, a törvénytiszteltele mellett. Az a „redőny-pergőtűz”, ami esténként 7 óraker betejezője a kisváros napi munkájának, azt jelenti, hogy mi vagyunk a földkerekség legtegyelmesebb és legtörvénytiszteltebb népe.

A mai ember egyre érdekesebb. Híába is tagadná, észrevétlenül siklik át és merül bele a szadizmus karjaiba. Semmi sem elég megrázó, ami mással történik. Nincsen olyan tragédia, amely kielégítően szenzációkra éhes képzelét. Röviden, a mással történő baj soha nem lehet eléggé nagyra méretezett ahoz, hogy legmagasabb megelégedését kiérdemelné. — Így van ez. Dívatos irány ma a más szenvedéseiben való gyönyörködés. Es valahogy minden erre is neveli a mai tömeget. Nincsen sehol egy világító gondolat.

Sehol egy égő tűz a fegyves lelkekben. Csődöt mondott demokráciák. Félíg kijátszott, utközbán elrekedt világmentések elavult szólamai között egyre erősödik a bosszúnak, a leszámolásnak a kitaljesedése az új embertípusban. Minden apró jel bizonyít, amellott, hogy a mai embernek egészen jól fekszenek azok az események, amelyek a gyűlöletnek a bolygót hordozzák. Es újra teszik a fegyvert, a fojtógáz, a tank elé tekvéshez való kikészítés nevelési rendszere. — Hát mit lehet itt csinálni. Ha valaki féltette ettől s újabb megpróbáltatástól a világot mi igazán az összes adottságainkból folyó keserűségek tanításaival igyekeztünk arra huzni, amerre a becsületes, igazságos és emberséges megbékülés igáját hirdetik. — Sajnos minden úgy néz ki, hogy egyidőre idejét multák ezek a bárgyu tanok.

Sok mindenben vezetünk mi azért. Nem is hinné az ember, hogy egy ilyen kis városból, amelynek lélekezése alig éri el, egy jóforma hajó fedélzetközti utasainak a létezését, mi minden telik ki. Mennyi nagy látókörü, diplomáciát és világpolitikát értő nagyságnak a földi porhüvelyét őrzi egy ilyen két uccából álló metropolisz. A névtelen levél írásművészetétől le és fel a hasonló ágakig, kapcsolatos váltófajokig és hason-szakmákig el, a lelki és szellemi felemelkedettségnek mennyi sok szép nemes példáját és példányát őrzi egy ilyen ősi hely. Milyen sok cégjegyzett szapuló és kritikai központ látja el a közéleti hiigyensúlyozásnak feladatát. Oh milyen finom májjal és felkészültséggel kapcsolódnak bele ezek a nyilvános házak és illembhelyek a kritika áldásos munkakörébe. — Vannak azért értékeink. Csak számon kell szedni. Nem szabad elkallódásra itélni és a nemtörődömség gyilokjával ledötni. Kár volna. Azért időnkint akármilyen nehezek is a napiaink, vessünk egy-egy pillantást arrafelé is, ahol a kis város legmetazóbb, legorgatlanabb, igaz, hogy egyszerűságot a legártalmatlanabb éléte folyik, ahol a mindenkit labiráló, a becsületekben könyökig vágkáló semmittevés ördögi színjátéka zajlik.

Vannak magyarul beszélő személyek, akiknek rágalom hadjárata ellen nem kötelező az elégtétel keresés. Ugyanúgy léteznek ékes magyar nyelven megjelenő ugynevezett „rámezős” újságok, amelyekkel szemben szintén nem szükséges még a poffal, vagy korbáccsal való védekezés sem. Ugy a beszéd, mint az írásban keresztül való rágalom rendszerint az élen álló embereket támadja. Az egyik az ocean dolgozik az élő beszéd alacsony eszközeivel, a másik a saarolás fegyvereivel feketit és népszerűtlenit vezető egyéniségeket. — Köztütnk éppen elég divatoak ezek a patkány típusok, ezek a férgék. Munkás közéleti vezetők igen gyakran áldozatai ennek a sötét és aljas munkának. Mindenki tisztában van és ismeri pontosan azokat, akik ezt a gyalázatos szerepet vállalják, akik valóságban a más becsületének aláaknázásából élnek. Történezen ez a munka a korcsomák szentjében, vagy a betű nyilvánosságán keresztül az egyik éppen olyan teletölten, mint a másik. Védekezni egyenként nem kell, de nem is szabad ellenük. Ki kell azonban termelni ezekkel a tetvekkel szemben népuikt együttes megvetésének a legbathatósabb ellenmégét. — Ezzel szemben azután ugathat, írkaíthat a szeny és soha nem érhet fel azoknak a magaságába, akik a köznek jóakaratu munkásai.

KÜLÖNFÉLÉK.

— A Református Nőszövetség második tea-estje. A helybeli Református Nő szövetség folyó év január hó 15-én esti 7 órai kezdettel rendez meg második tea-estjét a Bukaresti kávéház termében. A Református Nőszövetség tea-estjei mindig városunk leghangulatosabb, legbensőségesebb szórakozási lehetőségét nyújtják mindenkinek s a legyelmesebb rendezés lehetőséget tesz, hogy azokon társadalmi különbség nélkül mindenki jól érezze magát. Ezton is felhívjuk tehát városunk és vidéke közönségének figyelmét a január 15-iki tea-estre.

— Hasasság. Botár Ferenc kereskedő december hó 26-án tartotta esküvőjét Bálint László és neje Vass Judit leányával Irténnével, Csiklapolczán.

— Egy kis meteorológiai közlemény. Gyergyószentmiklós a tenger színe fölött 814 méter magasan fekszik. Még a háboru előtti időkben létesült e kis vidéki városban egy meteorológiai állomás, amelynek vezetője 1933 évig Ferenczy Dénes adóhivatali tanácsos volt, aki ugyan ez év augusztusában elhalt. Egy éven keresztül senki sem foglalkozott a meteorológiai megfigyelésekkel, míg végre 1934 január elsőjében a benczúr-üzlet meteorológiai intézet engem bizott meg az állomás újra szervezésével és vezetésével. A megfigyeléseket 1934 május 1-től végzem — Azok számára, ak ket érdekel köztük egy pár fontos adatot ez év 1933-ban. A legmagasabb hőmérséklet — maximum — június 8-án július hónapokban volt, június 29-én 29°3', 30-án 30°0', július 9-én 30°0', 10-én 31°3'. A legalacsonyabb — minimum — január hónapban volt és pedig 7-én 28°3', 8-án 30°0'. Az uralkodó szelek E, W és N. Január hónapban esett kevés hó 15 cm. mennyiségben. Legfontosabb azonban ránk nézve a csapadék 1933 évben a csapadék 100 mm-el kevesebb volt, mint a múlt évben 1932-ben 640.4 mm. csapadék esett: ez évben 540.4 mm. A legtöbb csapadék esett július hónapban 114.5 mm., legkevesebb december hónapban, eddig 4.2 mm., december 19-én esett ez első kevés hó. Ez mindenesetre szomorú, mert vésztésünk a száraz hűdeg miatt sokat szenvedtek Gyergyószentmiklós, 1933 december hó. Csiki Mihály Hozom tanár, a közp. met. Int. megfigyelője.

— Legideálisabb heshajtó, vértisztító, epahajtó a Dr. Földes-féle So'vo pirula. Székrekedés, bélrenyheség, rossz emésztés, gyomorrontás, felfúvódás, gyomor és bélfájdalmaknál teljes gyógyulást nyújt. Egy doboz ára 20 lej. Minden városi és vidéki gyógyszerárban kapható.

— Felrobbantották a brüsseli igazságügyi palotát. A brüsseli igazságügyi palotában eddig még nem derített okból robbanás történt. A robbanás következtében tizen kettenest, amely a hatalmas épületet csaknem teljesen elhamvasztotta. Több mint 5000 nagyon fontos irat odaggett.

— Vonatkisiklás Felsőtömös közelében. December 21-én délután 3 óratör F. l. tömös közelében kitékított egy mozdony és a forgalom ennek következtében hosszabb ideig szünetelt. A kitékításnak részben az alóvontat.

— Adományok a sutal melegedő hára. Pénzadományok: Schmidt József építészmérnök 150 lej, Vákár. ég 100 lej, Dr. Csipak Lajos 100 lej, Dr. Grün Antalné 40 lej. Természetbeni adományok: Petros Andor kereskedő egy tábla üveg és üvegesési munkálatok, Bálint Béla gazdálkodó egy fuvar a Sütába Dócsy A. & J. cég 10 kg. tengerifű, Gundmann vaskereskedés Arad 10 darab bevadás sár, Lőrincz Ferenc asztalos Zsögöd 2 drb dupla ablak, Egyed Elek asztalos Csiklapolcz 1 drb dupla ablak, János Károly asztalos 1 drb dupla ablak, Boosker Antal asztalos Csikszerepa 1 drb dupla ablak, Nagy Pál asztalos Csikszerepa 1 ajtó, Részegh Sándor asztalos Madfalva 1 ajtó, Nedelka János asztalos Zsögöd 1 ajtó, Schmidt József építészmérnök 17 drb tisztalemez a múlt évi art. verseny győztesének készítenő emlékérmekhez, Rozenfeld Ödön órák az emlékérmek kidolgozási munkálatát, Holczér Gábor vándor a vésési munkálatokat adományozta.

— Kenyeret lopott. Veress Lajos dírtör lakos feljelentést tett a csendőrségen, hogy frissen sült kenyereit ellopták. Saját nyomozása során megállapította a tolvajt és Csiki Imréné személyében. ki ellen eljárás indult.

— Az E. G. E. től tanfolyamai Csikvármegyében. December első felében az E. G. E., Csikvármegye 3 községében tartott 2-2 hetes től gazdasági tanfolyamot. Csikszentgyörgyön december 3-án, Csikszentimrén december 17-én és Ditróban december 18-án f. jezte be a tanfolyamokat, amelyek összesen 80 gazda hallgatót vágik. A tanfolyamokon, mint előadók közreműködtek Széke M. hály nyug. földm. isk. igazgató, Dr. Részegh Tamás állatorvos, Péter József, Angi Balázs, Gyurcs Mihály, Sziklai Béla, Kandel László. Az E. G. E. a következő tanfolyamait Csikszentdomokoson tartja 1933 február 27-től március 11-ig és Gyergyószentmiklóson március 13-tól március 25-ig, amelyre e-uton is felhívjuk gazdáink figyelmét. Ezen a tanfolyamokon gazdáink a legkiválóbb gyakorlati tudásunktól szerzhetik meg azokat az ismereteket, amelyek elmará hatatlanul szükségesek a haladó gazda számára. Mindenkinek érdeke tehát, hogy ezeken a tanfolyamokon résztegyen s az ott szerzett tudással gazdaságát tovább fejlessze. Az E. G. E. minden áldozatot meghoz gazdáink tudásának gyarapítása érdekében, amit azal hálálunk meg, ha minál szélesebb érdeklődést tanusítunk a tanfolyamok iránt. — Fodor Pál mérnök az E. G. E. okmgyeji megbizottja ezton is kéri az érdekelte gazdabiztonságot, hogy vetőmagszükségleteiket már most írják össze és jelentésük be ötmére.

— Tanoncok karácsonyi jutalmas ma. A város kereskedő és iparos társadalma ez évben is igyekezett kivenni részét a tanoncok karácsonyi segélyezéséből. A helyi tanoncotthonban elhelyezett tanoncok között a karácsonyi ünnepek alkalmával a helyi kereskedők és iparosok adományából vásárolt téli keztyűket, zsebkendőket osztottak ki. — A helybeli „Unive sul” konfekciós üzlet egy szegény inas gyerek teljes felöltöztesét vállalta. A nemes lelkű adományozóknak ezton is hálás köszönetet mond az otthon vezetősége.

— Tűz a borgoprundi papirgyárban. Tűz pusztított a borgoprundi papirgyárban. A tűz az egyik motorból kipattanásuktól keletkezett, rövidesen lángba borította a két gépet. A helyszínrre rövidesen kiértek a beszereselt tűzoltók s több óras munka után sikerült elfojtani a tüzet. A kár több mint kétmillió lej, amely biztosítás révén megtérül.

— Vonatösszeütközés. Karácsony napjára hajló éjjelen Gálc és Biserabasca állomások között két személyvonat egymásnak szaladt, minek következtében 116-en halálatukat lelték és 825-en megsebesültek. A borzalmas vasúti katasztrófa ügyében a vizsgálat még folyik.

BUTOR! Igen szép berendezések kaphatók különböző farneros, puliturok kivitelben, olcsó festett butor árban! Nagy G. János, butorüzeme, Jigodin - Zsögöd.

Varrogepek Kerékpárok Alkatrészek GYERMEK KOCSIK nagy választékban Gábor Aronnénál, Mercurea-Ciuc.

MODELL KALAPOK tiz napenként új formák elős árban, megtekinthetők VENCZEL TANÁRNÉNÁL Ugyanott készülnak mindenféle női kalapok elsőrendű anyag hozzáadásával. Kalapok átalakítása a legrovidebb idő alatt. Mercurea-Ciuc, I. C. Bratianu (Gimnázium)-útea 112. sz., a Sörház közelében.

Töltő-tollak javítását és tisztítását vállalja a Vákár-üzlet.